

Ezin izango nuke esan nor naizen Testu labur hautatuak

Peter Handke
Itzultzailea: Juan Luis ZABALA

***Als das Wünschen noch geholfen hat* kronika liburutik**

(Nahi izatea artean ere baliagarri zenean, 1978)

Nire oroitzapena iristen deneraino, Botereak izutu egin nau, eta eragiten didan nazka ez da moralista, erraietakoa da, nire gorputzeko zelula bakoitzaren ezaugarri bat.

Thomas Bernhardek esaten zuen idazten ari zenean horizontean istorio bat agertzen zitzaion bakoitzean, haren hasiera besterik ez bazen ere, tiroz akabatzeko gogoia izaten zuela. Nik erantzuten dut: idazten ari naitzela kontzeptu baten hasiera besterik ez bada ere agertzen zaidanean, biraketa bat egiten dut –oraindik ere egin ahal badut– beste norabide baterantz, beste paisaia baterantz, zeinean ez dagoen oraindik kontzeptuen ondoriozko sinplifikaziorik eta asmo totalizatzailearik.

***Das Gewicht der Welt* egunkaririk**

(Munduaren zama, 1979)

Norbaitekin egon eta gero, harro sentitzen naiz neure ezer traizionatu ez dudalako.

Hitz egin beharrik ez izateko makina bat asmatu (hitz egiten dizuteanean martxan jarri eta zure ordeztu erantzuten duena).

Bakarrik gauean, begia keinatu diot neure buruari.

Hain maitea dut A. non bion arteko gatazka baten premia sentitzen dut diodan maitasuna erakutsi ahal izateko, gatazkarik ezaren ondoriozko urduritasun hau gabe.

Neuregandik irten arte ibili.

Neure buruari laguntzeko gauza ez baldin banaiz, ezin dit jada inork lagundu.

Hodei txiki batzuk ari ziren pasatzen Notre Dameren atzean Jean Renoirren film zahar batean, eta nik pentsatu nuen: beraz, hodei horiek hortik pasatu ziren orain dela berrogei urtetik gora.

Gaur arratsaldean nengoen moduan egonda, hilkorrik mespretxagarrinari laguntza eskatzeaz egon naiz.

Eguneko lehen beldurra.

Nire ustez, armairu batean preso, eskuak eta zangoak lotuta eta ahoa estalita dagoen norbaiti erridikulua irudituko ez litzaiokeen istorio bat idatzi beharko litzateke.

Jendetza konputagailu batek hurrengo bost urteetarako horoskopokoak nola egiten dituen ikusteko aukera ematen duen erakusleiho baten aurrean: jabetu nintzen begiraterakoan muturra okertzeko asmoa izan nuela “gauza hauen gainetik dagoen ikusle” moduan. Baina gertatzen ari zena begiratu besterik ez nuen egin, neure burua menderatu beharrik gabe.

Ontasuneko, ulermeneko, horizonte-zabaltasuneko une bat eurixka hotzeko eta etsipeneko egun batean, telebistaren eguerdiko sintonia etxe askotan entzuten den bitartean.

Iragarki batean bizitza ederra dela irakurtzea zuzenean neuri zuzendutako laidoa iruditzen zait.

Zahar bantzutu eta abailduak garagardo pitxerren aurrean, penatuta, “garai batean ona” izandako garagardoari hurrupaka.

Goizean atzamarrean ebakia egin eta gero, gauean, platerak garbitzen dituzten bitartean, esparatrapua erortzen zaien ezin konta ahala etxeakoandreengan pentsatu; orain, sukalde mordo batean esparatrapu bustiak eta biribilkatuak daude atsedean hartzen, tantaka lehortzen ari diren plateren ondoan.

Metroan egunkaririk gabe bidaiatzea erabaki nuen. Horrela gauza gehiagoren berri izango nuen.

Ezin izango nuke esan nor naizen, ez daukat aztarrenik txikiena ere neure buruaz: jatorririk gabeko, historiarik gabeko, aberririk gabeko norbait naiz, eta horri heltzen diot.

Hondartzan, ilunabarreko eguzkitan, bakarrik zegoen emakumeak arropa kolpetik erauzi zuen eta itsasora joan zen lasterka, eta han sorbal-

da bat murgildu zuen lehenik eta gero bestea: nostalgia sentitu nuen hari begira, eta ezin nuenez partekatu nostalgia min bihurtu zen nigan.

Motorzaleak ziztu bizian pasatzen, eta irudikatu tiroka eraisten ditudala. Hain gustura geratu nintzen hori pentsatu eta gero non hurrengo morroiari erabat harrিতuta utzi zuen ahaidetasunez begiratu nion.

Pentsatu nire bizitza, orain arte, altxor bat dela, eta ibiltzerakoan, mugitzerakoan, sentsaziorik txikiena ere jasotzeko prest egotean, altxor horren puskak neureganatzen jarraitu dezakedala.

Metrotik sentimendu bat salbatu eta etxera eraman.

Gaur, dendan, gatza erosi nahi eta bilatzen ari zen paketea aurkitu ez duen agurea; handia erosi du, besterik ezean, eta esan du txikiak hiru urte irauten diola. Isiltasun arraro bat zabaldu da denda osoan zehar, denon pentsamenduetan agurea gatza azkeneko aldiz erosten ari zelako ideia zabaltzen zen bitartean.

Über die Dörfer poema dramatikotik

(Herrietatik, 1981)

Jolastu jolasa. Are arrisku handiagoan ezarri zure lana. Ez zaitetz protagonista izan. Bila ezazu gatazka. Baina ez ezazu izan inolako xederik. Ez ezazu ezer ere isildu. Izan zaitetz biguna eta aldi berean indartsua. Izan zaitetz azkarra, sar zaitetz gauzetan eta mespretxa ezazu garaipena. Ez behatu, ez aztertu; baina espirtua erne izanez, zeinuei adi egon. Utz ezazu zeure burua hunkitzen. Erakutsi zure begiak, egin keinuak besteei sakoneneraino, ardura zaitetz espazioaz eta begiratu iezaiozu bakoitzari bere espazioan. Erabaki soilik pasioa sentitzen duzunean. Lasai frakasatu. Batez ere, hartu denbora eta itzulinguruka ibili. Utzi ibili nahi ez zenituen bideei eraman zaitzaten. Egin, esan dezagun, oporrak. Ez utzi ez zuhaitz bat eta ez inongo urik entzun gabe. Joan zaitetz gustuko duzun lekura eta ez uko egin eguzkiari. Ahaztu ahaideak eta indartu ezezagunak, makurtu zaitetz bigarren mailako gauzen aurrean, ihes egin eta erretiratu zaitetz gizakien hutsunean, burla egin iezaiozu patuaren dramari, mespretxa ezazu ezbeharra, hauts ezazu zure irriarekin gatazka. Mugi zaitetz zeure kolorerantz, justuan zaudelarik hostoen zurrumurrua gozoa egin arte. Pasa zaitetz herrietatik. Ni zure atzetik joango naiz.

Ez al da egia etxe bero, lehor, ondo argitu bateko usainak, soinuak eta ahotsak baino nahiago nuela, aukeran, gauez euripean autobus geltoki batean zain egon?

Altxa zaitezte kreaioa deitzen duten horren aurka, kantatu ezazue ahal bezain gaizki gure arranguraren eta gure mendekuaren kantua!

Die Abwesenheit. Ein Märchen liburutik

(Absentzia. Narrazio bat, 1987)

Lekuetan sinesten dut, ez handietan txikietan baizik, ezezagunetan (...). Sonarik ez duten, izenik ere ez duten lekuetan sinesten dut, inguruko leku guztiak *zerbait* izaki, ezaugarri nagusitzat *ezer ez* izatea duten lekuetan. Hutsaren oasietan sinesten dut, ez aparte daudenetan, hemengo ugartasunaren erdian daudenetan baizik. (...) Ez dugu han bizitzaren ura edango. Ez gara han sendatuko. Ez dugu inolako zeinurik ikusiko. Bestetik gabe, han egonak izango gara.

Die Geschichte des Bleisfits egunkaritik

(Arkatzairen historia, 1991)

Neure moduan bizitzeko bakarrik egon behar dut (bizitza modu bat hasi ahal izan dadin alde edo moldez), ez orain bezala, arbolei begira norbaitekin nagoela: norbaitekin nagoenean, arbolak neure bizitzatik kanpo daudela iruditzen zait jada.

Kendu jendeari bere eguneroko metaforak.

Idazterakoan, iraun beti irudian. Hura izendatzen duten hitzek eraman zaitzaten uzten baduzu, naturala da horiek zu suntsitzea usteldutako perretxikoak ahoan bezala.

Bakarrik nagoenean haiekin banengo inondik inora ere ezin sentitu izango nukeen esker ona sentitzen dut pertsona askorenganako.

Presa, are marrubiak biltzerakoan ere, endekapen baten moduan sentitu zuen. Haren mugimenduak ez ziren haren mugimendu izan mantso egin zituenean baizik. Orduan gauzen mantsotasunaren esku utzi zuen bere burua. Bai, mantsotasuna aurkikuntza bat izan zen.

Ez zaitez urrundu inongo esaldirekin, hura fantastikoa izanagatik ere, esperientziatik, konbentzimendu pertsonaletik, *barruko iruditik* (edo barrutik).

Bezperan oker erabilitako hitzak tsunamien antzera itzuli ziren, itsasikaren moduan, eta irentsi egin nahi ninduten.

Trena ziztu bizian pasatu zen geltoki huts batean, une hartan, eguzkiaren azpian, udazkeneko hosto bat mantso-mantso lurrera erortzen zen bitartean.

Orainari eman distira, iraganari eman beharrean, epikoez egin zuten bezala.

Zuek ez duzue inoiz mundua interpretatu eta aldatu besterik egin: baina hura *deskribatzea* da garrantzitsua.

“Plazerak betierekotasuna nahi du”. Tristeziak badauka.

Solasaldi hutsalean, mahai gaineko arkatzean ikusi nuen handik urrun eramango ninduen espazio-ontzia.

Beste behin: saihestu pentsamendu linguistikoa, iraun gauzekin eta haien itxurarekin. Horrela egiten da lengoaia erreal, horrela hizkuntza erreal egiten da. Ez gogoetatu hizkuntza.

Arkatz bat lurrera erori zen: oso txikia eta oso maitea den zerbaiten soinua.

Pauso bat (baita idazketako pauso bat ere) bizkorregi ematen dudanean (hau da, behar besteko mantsotasunik gabe) berehala hasten naiz arimako mina sentitzen.

Idazteko erabakia, berez, besteengandik bereiztea da, eta erabaki hori hartzean zeruarekin bakarrik geratzen naiz: *hori* da idazketa (beti izan ote da horrela?). Baina zero handi, aratz, emankorra da.

Artelan batek gelditzea agintzen du; gehienek ez dute obeditzen, jakina.

Arkatza, etxerako zubia!

Atzo, nire bizitzan lehen aldiz, azaletik ikusi, entzun eta pentsatu ahal izan nuen, ez onak eta ez txarrak ematen zidaten minik bularrean, eta horrela pentsatu nuen, lehen aldiz hori ere eta pozik: jada ez naiz idazlea. Ongizate handia: denak inguratzen ninduen, ez ninduen ezerk hesitzen, ni ibiltaria besterik ez nintzen; eta pentsatu ahal izan nuen: “Ez dut berriro idatziko, antzeztu baino ez dut egingo.” (Ikusiko dugu.)

Tintaz zipriztinduta amaitu dut urtea; eta zin egiten dut leial izango natzaiera izarrei eta haizearen xuxurlari.

In einer dunklen Nacht ging ich aus meinem stillen Haus

(Gau ilun batez nire etxe lasaitik irten nintzen, 1997)

Lehen bidaia asko egin zituen, mundu osoan zehar ia-ia. Orain ez zuen irteteko gogorik, inora joatekorik. Lekutik mugitu gabe, zegoen lekuan bertan, goizero bidaiatzera irteten zela iruditzen zitzaion, edo aspaldi irtena balitz eta gaur bidaiak geltoki bat harago jarraituko balu bezala.

Gaurtik aurrera eta istorioa amaitu arte, egunkari bakar bat gehiago ere ez. Izan ere, istorioa gertatzen zen garaia ez zen egunkarietako garaia.

Inoiz guztiz gure garaikoa den abenturazko liburu bat idatzi nahi baldin baduzu honelako ibilaldi bati buruzkoa izan beharko du, landa libretik irtenda –oraindik ere halakorik dagoen lekuan– metropolietan sartuz.

Hiru Nobel saridunen testuak lurmentzeaz

Selma Lagerloef, Tomas Transtroemer, Peter Handke

Itzultzaileak: Juan Luis ZABALA eta Juan Mari ARRUGAETA

Lurmentzea

SELMA LAGERLOEF

Goizeko lehen ordua zen. Bi esmalandar txikiak, Asa ahate-zaintzailea eta Mats txikia, Sudermaniatik Narkera daraman errepidean aurrera zihoazen oinez. Errepide horrek Hjuelmar lakuaren hegoaldeko ertza zeharkatzen du, eta haurrek artean ere lakuaren zatirik handiena esaltzen zuen izotzari behatzen zioten. Goizeko eguzkiak distira argitsua zabaltzen zuen eta izotzak ez zeukan udaberrian hain maiz izaten duen itxura itzaltsu eta iruzurtia; zuri eta erakargarri ageri zen. Ikusmirak hartzen zuen inguru osoan sendoa eta lehorra zirudien. Bezperan erruz eroritako euria arrakaletatik eta bideko zuloetatik isuria zen, eta izotzak xurgatua. Haurrek ez zuten izotz azalera bikaina baino ikusten.

Asa ahate-zaintzailea eta Mats txikia iparralderantz zihoazen, eta bururatu zitzaien urrats asko aurreztuko zituztela laku handia zeharkatu ahal izanez gero, hari buelta osoa eman beharrean. Bazekiten udaberrian izotzaz fidatzeak daukan arriskuaren berri, baina ikusten ari zirenak guttiz sendoa izateko itxura zeukan. Jabetu ziren, halaber, bide bat zegoela egina eta lakuaren beste ertzera iristeko ordubeteko ibilaldia nahikoa izango zela, hain gertu zegoela zirudien.

—Saia gaitezen —proposatu zuen Mats txikiak—. Zuloren batean ez erortzea nahikoa izango dugu oso ondo iristeko.

Lakuan aurrera egiten ausartu ziren. Izotza ez zegoen oso irristakorra eta sendo eusten zion oinen azpian. Baina uste zuten baino ur gehixeago zegoen; zati batzuetan izotza porotsu ageri zen eta urari igarotzen uzten zion borbor moduko batez. Horiek ziren saihestu beharreko oztupoak, baina hori erraza zen egun argiz hain eguzki ederraren azpian.

Bizkor egiten zuten aurrera haurrek, nekerik gabe, lakua zeharkatzeko erabaki izanaz pozik, horri esker euri egin berriak bigundutako bideetan buelta handi bat egitetik libratuko baitziren.

Vinoed uhartetik gertu zeuden. Leihotik ikusi zituen emakume adindu batek presaka irten zen, besoekin keinuak eginez, larrituta, eta ulertzen ez zuten zerbait esanez. Hala ere, ulertu zuten emakumeak bidean aurrera ez jarraitzeko adierazten ari zitzaiela. Baina haiek, izotzaren gainean egonik, inork baino hobeto ikusten zuten ez zegoela inolako arriskurik. Ergelkeria izango litzateke bide hura uztea.

Uharteia igarotzean lurralde zabala agertu zen haien begien aurrean, bizpahiru legoakoa gutxienez; han urbatu handiak zeuden dagoeneko, eta inguratu egin behar ziren; eta dibertitu egin ziren bietako nork pauso hobek emateko lehian. Ez zuten ez goserik ez nekerik. Batzuetan, lakua bestaldeko ertzari begiratu harritu egiten ziren artean ere hain urrun zegoela ikusita, ordubete eraman arren oinez.

—Lakuaren ertza guregandik urruntzen ari dela iruditzen zait —esan zuen Mats txikiak.

Izotzeko lautada handi haren erdian ez zegoen mendebaldeko haizetik babestuko zituen ezer, eta hura gero eta bortitzagoa zen eta jantziak gorputzaren kontra atxikitzen zizkien, aurrera egiteko lana zailduz. Haize hotz eta sarkor hura izan zen aurkitu zuten lehen nahigabea.

Harritzen zituen haizea hain hots handiz iristea, errota edo fabrika handi baten harrabotsa ekarriko balu bezala haraino. Nondik zetorren halako zalaparta?

Valen uharte handiaren ezkeraldera pasatuta zeuden eta iparraldeko ertza gertu zegoela iruditzen zitzaien; baina, aldi berean, haizea gero eta gogaikarriagoa zen eta egiten zuen zarata gorgarria gero eta handiagoa.

Une batez uste izan zuten zarata hori apar artean ertzaren aurka hausten ziren olatuena zela. Baina, nola gertatuko zen bada hori lakuak izoztuta jarraitzen zuen eta?

Gelditu eta inguruetara begiratu zuten.

Orduan urrunera begiratu, mendebalderantz, lakua bi zatitan banatzen zuen altura gutxiko hesi bat ikusi zuten.

Hasieran, bide bat inguratzen zuen elurrezko tontorra izango zela uste izan zuten; baina berehala ulertu zuten hura izotzaren aurka jotzen zuten olatuen aparra zela.

Hori ikustean, elkarri eskutik heldu eta lasterka hasi ziren hitzik esan gabe. Lakua irekita zegoen han behean. mendebaldean, eta jabetu ziren lerro zuria zitzu bizian zihoala ekialderantz. Leku guztietatik lurmenduko ote zen lakua? Arriskuaren larritasuna sentitzen zuten aldez aurretik.

Pasatzen ziren lekuan izotza altxatu egiten zen bat-batean: puztu egiten zen eta gero hondoratu, norbaitek bultzatuta bezala. Aldi berean, izotzetik zetorren kolpe lehor bat entzuten zen eta norabide guztietan irekitzen ziren arrakalak. Lakuaren azalean zabaltzen ikusten zituzten.

—Asa —esan zuen Mats txikiak—, hau lurmentzea da.

—Bai, lurmentzea da, baina lurrera iristeko aukera daukagu oraindik. Bizkor, bizkor!

Hala zen, bai, olatuei eta haizeari asko falta zitzaaien artean ere lakua izotzetik askatzeko. Zailena egina zegoen, izotz geruza zabalduta zegoenez, baina izotz-banku handiak zati txiki bihurtu behar zuten eta zati txikiak birrindu egin behar ziren, xehatu, urtu. Izotz sendo eta gogorreko azalera handiak geratzen ziren artean ere.

Horizontetik ez ikusteak handitzen zuen haurrentzako arriskua; ezinezkoa zitzaaien jakitea non moztuko zieten ibilbidea zirrikitu ireki berriek. Ausaz egiten zuten lasterka eta hurreratu beharrean urrundu egiten ziren lurretik. Galduta, izututa izotz karraskariaren aurrean, gelditu eta negarrez hasi ziren azkenean.

Une hartan ahate basatien saldo bat iragan zen haien buruen gainetik hegaldi bizian haizea ebakiz. Edonor gortzeko moduan egiten zuten karranka. Haurrek uste izan zuten zarata ikaragarri haren erdian hitz batzuk entzun zituztela, honela ziotenak:

—Jo eskuinerantz, eskuinerantz.

Aholku horri kasu egin zioten, baina laster gelditu ziren berriro ere, hutsarte baten aurrean, erabaki ezinda.

Ahateek karranka egin zuten berriro eta haurrei hitz hauek entzutea iruditu zitzaien:

—Egon geldi zaudeten lekuan, egon geldi zaudeten lekuan.

Haurrek ez zuten erantzun baina obeditu egin zuten. Izotz-bankuak batu egin ziren berehala eta haietatik pasatzea erraztu zieten horrela. Berrero eman zioten eskua elkarri eta lasterka hasi ziren. Ahatek emandako laguntza harrigarriak arriskuak adina izutzen zituen.

Berriz ere jarraitu beharreko bideaz zalantza egin zutenean, ahots bera entzun zuten:

—Aurrera jarraitu, aurrera jarraitu.

Horrela jarraitu zuten ordu erdiz. Azkenik, Sungerreko muturrera iritsi, izotz gainetik irten eta lakuaren ertzera iritsi ziren sakontasun gutxiko uretan aurrera eginda. Lur sendoa zapaldu zutenean ez ziren lakuari begiratzeko geratu ere egin, hain zen handia harturik zituen izua; lakuan, elkarri kolpeka hasiak ziren izotz-blokeak. Une bat geroago Asa gelditu egin zen.

—Itxaron pixka bat hemen, Mats —esan zion—. Gauza bat ahaztu zait.

Eta ertzera lasterka iritsitakoan bere zakuan bila hasi, eskalapo txiki bat atera eta ondo ikusteko moduan ezarri zuen harri baten gainean. Ondoren, anaiarengana joan zen lasterka.

Bizkarra eman orduko, ahate zuri handi bat jaitsi zen harria zegoen lekuraino eta, eskalapoia hartuta, bizkor egin zuen gora berrero.

Itzultzailea: Juan Luis Zabala. Iturria: Selma Lagerloefen *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige. Första delen* liburua (Nils Holgerssonen bidaia liluragarria Suedian zehar).

Eguerdiko lurmentzea

TOMAS TRANSTROEMER

Goizeko aireak gutunak banatzen zituen bere zigilu goriekin.
Elurrak distiratu eta zama oro arindu zuen: 700 gramo kiloko.

Eguzkia geldo zihoan izotzen gainean hegan, bero bezain hotz.
Haizea astiro hurbildu zen ume-kotxea balekar bezala.

Familiak kanpora atera ziren, zeru garbia zuten aspaldiko partez.
Kontakizun liluragarri baten lehen kapituluan geunden.

Eguzki-printzak larruzko kapeluei atxikitzen zitzaizkien, polena
erleei bezala.

Eguzki-printzak NEGU izenari atxikitzen zitzaizkion, igaro arte
bertan gelditzeko.

Hil-hurren zeuden egur etzanek pentsarazi egin zidaten.

Galdetu nien:

“Haurtzaroraino lagunduko nauzue?” Erantzun zuten: “Bai”.

Sasietan barna ahotsen xuxurla entzun zitekeen hizkuntza berri batean:
bokalak zeruaren urdina ziren eta kontsonanteak zenbait adaxka
beltz elur gaineko hizketa leunean.

Baina hegazkinak zarataren gonapean gur egin zien
eta isiltasuna isilago bihurtu zuen.

Itzultzailea: Juan Mari Arrugaeta (Tomas Transtroemerren *Bizientzat eta hilentzat*.
Poema guztiak 1954-2004 liburuan (Elkar, 2011, 60. eta 118. or.).

1966ko lurmentzeaz

TOMAS TRANSTROEMER

Ur-lasterrak, oso lasterrak, zarata, hipnosi zaharra.
 Korronteak urez bete du auto zaharren biltegia, argitsua
 mozorroen atzetik.
 Zubiko hesiari tinko heldu diot.
 Zubia: burdinazko txori handia herriko gainetik hegan dabilena.

Itzultzailea: Juan Mari Arrugaeta (Tomas Transtroemerren *Bizientzat eta hilentzat*.
Poema guztiak 1954-2004 liburuan (Elkar, 2011, 60. eta 118. or.).

Oroitzapena desegin egiten da

Beste batean berriro ikusi nuen nire anaia elur izotzuzko sail baten gainean zebilela. Egunez, eguzki indartsuak elurraren azalera urtu ohi du; hurrengo gaueko hotzarekin izotz geruza batek estaltzen du sail elurtua; biharamunean, eguzkiak distira huts bihurtzen ditu antzigar geruzaren gune batzuk. Sail elurtutik dabilenak zamarik gabe eta kontu handiz ibili behar du; distiraren azpian, izotz geruza gogor dago oraindik ere. Bere mugimenduetan erregulartasun bati eusten saiatuko da, ez irteten hasieran, ibiltzen hasi zenean, hartutako erritmotik. Erritmoa galtzeak hondoratzea ekarriko dio; hasieran zebilen bezala ibiltzen jarraitzera behartuta dago. Gelditzen baldin bada, haren gorputzaren bat-bateko pisuak izotz geruza hautsiko du; lasterka hasten baldin bada ere, haren urratsen zama izotza zeharkaraziko dio. Gorputzaren grabitate indarra puntu guztietan berdina izan dadin, zama guztiak alde batera utziko ditu ibiltzen hasi aurretik: erremoltxak, eskolako maleta, marinel petatea. Lehen urratsek haren zapaten oinatz fina uzten dute antzigarrean. Kanporantz eramaten duen mugimenduen erregulartasuna aurkitu du. Norbaitek deitzen baldin badio, ez du gelditu behar, ezta erantzun ere. Deitu nio-nean, hondoratu egin zen. Ezkerreko oina atera zuenean, eskuinekoa hondoratu zen. Lasterka hasi zenean, bi oinak hondoratu zitzaizkion. Izotz geruzaren azpian elurra hauts lodia da.

Itzultzailea: Juan Luis Zabala. Iturria: Peter Handkeren *Die Hornisen* liburua (Liztortzarra).